

Tompa-puszta X. (KÖH 78509): A lelőhely Battonyától ÉK-re, a Battonyáról a Mezőkovácsháza és Magyardombegyháza közötti út felé tartó, É–D-i irányú kövezett út Ny-i oldalán helyezkedik el, a Száraz-ér K-i magaspártján. Összeségében 110 m hosszan folyt régészeti feltárás a vezeték nyomvonalán. Egyes szakaszokon 4 m szélességben, máshol a gázáróktól É-ra eső területen volt módunk feltárást végezni 2,5 m széles sávban. Október 27. és november 2. között 302 m²-en kutattunk, a sárga agyagos altalajon (55–75 cm mélyen) 11 objektum (19 stratigráfiai egység) feltja rajzolódott ki. A jelenségek közül 10 gödör, 8 geológiai jelenség és 1 árok volt. A régészeti objektumok korát tekintve 4 szarmata, 1 kora újkori és 6 korhatározó leletanyag hiányában ismeretlen korú volt. A régészeti jelenségek változó sűrűségben helyezkedtek el, nagy részük gödöralj volt, melyekből kevés leletanyag (kézzel formált és korongolt edénytöredékek) került felszínre. Az egyetlen nagy méretű, méhkas alakú, mély gödör a Száraz-ér közvetlen K-i magaspártján helyezkedett el.

Tompa-puszta XI. (KÖH 78511): A lelőhely Battonyától ÉNy-ra, a mezőkovácsházi műttől Ny-ra helyezkedik el. A kivitelezési munkák során, a régészeti megfigyeléskor a Száraz-értől K-re, egy alig kiemelkedő magaslaton fekvő szakaszon az árokásó gépek egy nagyobb méretű régészeti objektumot érintettek. A megelőző feltárást október 29. és november 5. között 258 m²-en végeztük. A kötött, sárga agyagos altalajon (90–100 cm mélyen) 18 objektum (18 stratigráfiai egység) feltja rajzolódott ki, melyek kisebb-nagyobb méretű gödrök voltak. Közülük 4 újkőkori, 14 korhatározó leletanyag hiányában ismeretlen korú volt. Egyenletes sűrűségben helyezkedtek el a nyomvonalon; nagy részük közül csak az altalajba mélyedő gödöralj maradt meg. A lelőhely legmarkánsabb objektuma az a nagy méretű gödör volt, melyet az árokásó gépek megromlaltak. A gödörből több zsáknyi újkőkori (Körös kultúra) edénytöredék került felszínre, valamint egy szögletes alakú oltártöredék, átlatsontok, ujjbenyomással díszített felületű agyagnehezékek és megmunkált kötőredékek.

Munkatársak: Barta Gábor, Berta Adrián, Gémesi Tamás, Litauszki Zoltán, Mórincz Róbert technikusok.

GALLINA ZSOLT – GULYÁS GYÖNGYI

17. Bábonymegyer, Darudelelő-dűlő (KÖH 80629)

(Somogy megye) U, R, B, LT, Ró, A?

2011. október 17-én régészeti szakfelügyeletet végeztünk a községben, a Kis-Koppány-patak völgye, római kori út területén, ahol telekommunikációs kábelt húztak ki a Szent István utca közepétől a Béke utcáig. A kiásott árokban régészeti leletanyagot, ill. objektumot nem lehetett megfigyelni, csak modern kori építési törmeléket. A lelőhely nagyobb része a műút É-i oldalán található, míg a kisebbik része a műút D-i oldalára, ill. a Kis-Koppány-patakon is átnyúlik. Ezen a részen találtunk egy felszántott földterületet, egy magas domb aljában, de a patak árterétől picit távolabb. Bejárva több kerámiát és egy vastárgyat gyűjtöttünk. Úgy vélem, hogy a KÖH 19801-es

sz. lelőhely nem terjed ki ebben az irányban, a leletek, amiket találtunk, egy új, eddig ismeretlen lelőhelyről származnak. A lelőhely kiterjedése nagyjából 400×90 m.

Először csak a lelőhely D-i, alacsonyabban fekvő részén találtunk pár kerámiát, majd É felé továbbhaladva elég ritkán lehetett találni leleteket. Összeségében elmondható, hogy inkább a terület pár m-rel magasabban fekvő részén találtunk több kerámiát. Az alábbi korszakok telepnyomait fedeztük fel: neolitikum, lengyeli kultúra, középső rézkor, urnamezős kultúra, mészbetetes?, badeni kultúra, kelta, római, avar?.

Munkatárs: Deák Ferenc régészhallgató.

VARGA MÁTÉ

18. Beremend, Csípőtelek (KÖH 20105) (Baranya megye) Á, Kk

A tehenészeti telep rekonstrukciójához kapcsolódó szakfelügyelet során a lelőhely É-i részén 2011 májusában feltártunk 3 egymásba ástott, nagy mennyiségű középkori (előzetes értékelés alapján 13–14. századi) edénytöredéket tartalmazó gödröt. A telepjelenségek a tehenészeti telep építések részben bolygatott lelőhely középkori rétegéhez tartoznak.

A leletanyag a Baranya Megyei Múzeumok Igazgatóságának Régészeti osztályára került.

KOVALICZKY GERGELY

19. Berettyóújfalú, Nagy-Bócs-dűlő (KÖH 35204) (Hajdú-Bihar megye) U, B, Sza, A

A Bihari Regionális Hulladéklerakó bővítése (II. ütem) területén 23 440 m² nagyságú felszínén végzett megelőző feltárást a Hajdú-Bihar Megyei Múzeumok Igazgatósága. A 2011-es ásatás felszíne csatlakozik a 2004–2005-ös felszín K-i széléhez; itt került kijelölésre egy szabályos téglalap alakú terület, az új depónia (lerakó bővítés) helye. Így a 2004–2005-ös feltárásokkal, valamint a 2006-os bekötő út építésével kapcsolatos leletmentéssel együtt eddig összesen 93 126 m² nagyságú terület feltárására került sor. A feltárás során 493 db objektumot találtunk és 821 db stratigráfiai azonosítót adtunk ki, amelyek számozása követi a korábbi évek feltárásait. A felszín fedettsége heterogén volt: az ÉNy-i sarok nagyon intenzív, a D-i közepesen intenzív, a K-i és középső részek gyérnek bizonyultak. A felszínen összesen 4 korszak jelenségei kerültek napvilágra, melyek megoszlottak a szelvény területén: a feltárt objektumok túlnyomó többségét adó római császárkori jelenségek főként az É–ÉNy-i részre; a középső neolitikus objektumok pedig főként a mélyebben fekvő D-i részre összpontosultak. Ez a megfigyelés, főként a neolitikum esetében, jól illeszkedik a 2005-ben tapasztaltakhoz, mely szerint a neolit település lakói kifejezetten a vízhez közeli területeket kedvelték.

A középső neolit településnek elsősorban nagy méretű agyagkitermelő, másodlagosan hulladékgödörnek használt gödrei kerültek feltárásra. Ezek közül 2 kisebb, amorf gödörben, az aljukra fektetve, 3 DK–ÉNy-i tájolású, bal oldalukra erősen zsugorított gyermekvázakat tartalmazó, melléklet nél-